

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Златомира Тодорова Герджикова
за присъждане на научната степен ДОКТОР по 2.4. *Религия и теология (Теология-
патрология)* за дисертационния труд на **Ребека Рут Фабер,**
Influence of Women on the Monastic Movement According to St. Jerome
*Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Систематическо
богословие“*

Ребека Рут Фабер е Master of Arts в две направления – Church History и Linguistics And Intercultural Study, придобити както следва през 2003 и 2014 г. И двете магистърски степени е придобила в Wheaton College - Wheaton Illinois, Съединени американски щати. От 2020 г. е докторант на самостоятелна подготовка в Богословия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ под ръководството на доц. д-р Светослав Риболов.

Дисертационният труд на докторант Фабер „Influence of Women on the Monastic Movement According to St. Jerome“ е разработен на английски език и е в обем от 142 страници. Съдържа въведение, четири глави, заключение и библиография. Използваната литература обхваща 98 заглавия, като от тях извори са 21, а изследвания са общо 77, основно на английски език. Научният апарат е допълнен от 391 бележки под линия и списък на използваните съкращения.

Авторефератът е подготвен в два варианта – на български и на английски език. Българският е в обем от 120 страници, а английският – 35. И двата автореферата следват структурата на дисертационния труд и коректно предават неговото съдържание. Българският вариант на автореферата е по-подробен, с цел улесняване на читателите, които не владеят английски език. Научните приноси са ясно и коректно формулирани. Ребека Фабер е представила три публикации, свързани с темата на дисертационния си труд, и трите статии са публикувани в списание *Forum Theologicum Sardicense*.

Изследването на докторант Фабер е организирано съгласно поставените от нея цели, а именно да представи най-влиятелните жени-патрони от IV век и да покаже какво е влиянието им върху формирация се през това столетие аскетизъм, използвайки като основно свидетелство творчеството на св. Йероним. Изхождайки от поставената цел изследването следва следната структура: първа глава представя св. Йероним Стридонски – живота, творчеството му и най-вече отношенията му с християнки, които са негови патрони; втора, трета и четвърта глава са посветени съответно на римлянките Паула, Марцела и Мелания Старата и тяхното влияние върху живота и творчеството на св. Йероним, а чрез него и върху късноантичното християнство и формирация се аскетизъм. В заключението ясно са формулирани и обобщени основните изводи на автора.

Още във въвеждащата част на дисертационния труд докторант Ребека Фабер ясно, точно и недвусмислено формулира целите на изследването си, задачите, които си поставя за

тяхното постигане, както и методите, които ще използва. Без излишна информация и изпадане в многословно представяне на периода, историята на Църквата, мястото и ролята на жените в римското общество, докторант Фабер обосновава нуждата от подобно изследване. Историографският анализ, който прави, е впечатляващ с количеството литература, която е представена.

Специално впечатление прави начина, по който са представени житейските и богословските цели на св. Йероним – без да се изпада в подробности, които нямат отношение към темата на дисертационния труд, единствено фактите, които ще бъдат използвани в последващия анализ. Това позволява читателят да запази фокуса си върху основната тема, а не да се бори с многословни исторически или богословски отклонения, които дават обем на изследването, но не допринасят за научната му стойност.

Патронажът на римлянките Паула, Марцела и Мелания Старата са основата на дисертационния труд. При представянето на живота и делата им са изведени на преден план личните им отношения със св. Йероним и влиянието, което имат върху дейността му. Задачата, която докторант Фабер си е поставила е нелека. Четвъртият век е време на значителни промени както в римското общество, така и в Църквата и ролята на жените, също търпи поредица от трансформации. На този фон богатите християнски, избрали да водят отдаден на вярата си живот и да покровителстват влиятелни епископи, допринасят, макар и оставайки в „сянка“, за по-бързото разпространение на християнството, трайното му установяване в римското общество и утвърждаването на основните християнски ценности. Докторант Фабер успява да предаде ролята и значението на Паула, Марцела и Мелания Старата за християнския свят от IV и V век изключително точно. Похвално е, че успява да избегне някои крайни феминистични теории, които не са съобразени с традициите на епохата, която представят, и които често срещаме в част от изследванията, използвани от докторанта. Това показва задълбочени познания за римското общество в периода на Късната античност и мястото на жените в него, както и наличието на личен изследователски подход, който критично преценя свидетелствата, с които работи.

Към всяко докторантско изследване мога да се отправят и критики. Първите глави на дисертацията показват добро ниво на познаване на случващото се през IV и V век както в Църквата, така и в римското общество. За съжаление това не е отразено в приложената библиографията. В последната липсват и малкото изследвания на български автори, посветени на жените-християнски през Късната античност, между които задължително трябва да отбележим трудовете на проф. Румен Бояджиев.

В дисертационния труд са използвани различни изследователски методи, което предполага наличието на различни терминологични уточнения, като например на понятията „патрон“ и „клиент“, които са ясно дефинирани в римското право, но могат да бъдат използвани и по-широк контекст, особено когато става въпрос за епископи през Късната античност.

В трета и четвърта глава се наблюдава натрупване на повтарящи се факти и изводи, което е до голяма степен е проблем на стила, но от един момент създава усещане за объркване на авторовата мисъл.

Заключение

Дисертационният труд на Ребека Фабер „Influence of Women on the Monastic Movement According to St. Jerome“ и приложените от нея документи съответстват на изискванията на *Закона за развитие на академичния състав в РБ, на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ*, а също и това, че са спазени всички процедури, свързани с подготовката на докторанта и придвижването на труда за публична защита. Изследването притежава необходимите научни качества и демонстрира висока степен на критично мислене и собствен изследователски подход. Ще гласувам с „ДА“ на Ребека Фабер да бъде присъдена образователната и научната степен „доктор“.

Нямам съвместни публикации, проекти или друг вид конфликт на интереси с автора.

София 12 септември 2025 г.

доц. д-р Златомира Герджикова